

SZÓSZÉK – ÚRASZTALA

KOVÁCS ISTVÁN

ADVENTI REMÉNYSÉGÜNK

Mik 6,8; Ézs 58,7-8/a

November hó második felében néhány emlékezetesen szép napot tölthettem New Yorkban. A lélegzetelállítóan hatalmas város "üveg- és vasbeton rengetegében" első alkalommal járva, látványosságait és nevezetességeit megmutató szándékkal vittek el barátaim az Egyesült Nemzetek Szervezetének székházához is. Az East River partján magasba nyúló épület és környezete - egyszerűen - lenyűgöző látvány! Épp egy hónappal azelőtt - október 24-én - ünnepelték az ENSZ fél évszázados fennállását. Megilletődve próbáltam felidézni Ézsaiás próféta évezredek szavait, melyek az emberiség eljövendő béke-korszakának képeit és az Egyesült Nemzetek Szervezetének célkitűzését szimbolizálják: "Kardjaikból kapákat kovácsolnak, lándzsáikból metszőkéseket. Nép a népre kardot nem emel, hadakozást többé nem tanul." (Ézs 2,4/b).

Akkor mesélték el ott élő barátaim, hogy jónéhány évvel ezelőtt tűz ütött ki a New York-i gyertyagyárban és megemésztette az úgynevezett Békegyertyát. Ezt a gyertyát egy dúsgazdag család ajándékozta az Egyesült Nemzetek Szervezetének. Magassága tíz méter volt, a mécse oly vastag, mint a vontatókötél, súlya több egy tonnánál. Az ajándékozóknak az volt a kívánságuk, hogy égjen a gyertya minden évben egy napig az ENSZ születésnapján. Ezen az alapon kétezer évig is eltarthatott volna, de jött a tűz és néhány perc alatt elemésztette... Hányszor fordult már elő, hogy az emberiségnek egy jobb és igazabb világba vetett reménysége megsemmisült a történelem tüzeiben? Az álmaink gyakran meghiúsulnak, várakozásainkat nemegyszer áthúzza a zord idő. Ilyenkor fogalmazódik meg bennünk is - az embereket mindenkor érdeklő, izgató kérdés -: Szabad-e reménykedni?

Az indiai vallások azt tanítják, hogy a reménységet minden áron kerülni kell. A régi görögök pedig azt vallották, hogy a reménység nem más, mint önámítás. Nem így azonban az Ószövetség népe! Jézus népe a reménység népe volt. Rendületlenül hittek abban, hogy a jövőben jobb és igazabb dolgok történnek. Ez a reménység két formában élt bennük. A nagy többség reménysége nacionalista reménység volt. Abban reménykedtek, hogy az Isten politikai hatalmat ad majd nekik, amivel véglegesen legyőzik ellenségeiket és uralkodnak a többi népek felett. Olyan Messiás képe lebegett előttük, aki eljövételével valóra váltja ezt a politikai reménységet. Volt azonban egy kis csoport, mindössze néhány próféta és egy maroknyi hívő ember, akik abban reménykedtek, hogy az Isten tá-

maszt majd valakit közöttük, akinek lelki-erkölcsi hatalmat ad és azzal váltja meg népét és a többi népeket. Ez a kétféle reménység évszázadokon keresztül együtt élt bennük. Nem véletlen, hogy azok, akik a lelki Messiásban reménykedtek, várárosukat Betlehem városához fűzték. Mikeás próféta is azt hirdette, hogy Betlehemből származik majd, "aki uralkodni fog Izráel." (Mik 5,1).

Az Ószövetség világában Betlehem volt a reménység városa, mert ott született a nagy király, Dávid, aki egyesítette és naggyá tette a népét. Remélték tehát, hogy az Isten, aki oly nagy királyt támasztott abban a városban, még egy másik királyt is ad majd nekik. És a reménységük valóra vált! Valóban küldött az Isten Betlehembe egy királyt, nagyobbbat mint Dávid volt: a királyok királyát, Jézust.

Mikeás úgy vélte, hogy Betlehem - bár apró és jelentéktelen -, maga a reménység városa. A városka valóban nem volt fontos gazdasági, sem politikai szempontból. Nem feküdt sem kereskedelmi, sem katonai utak mentén, de a próféta szerint mégis belőle származik majd az, aki uralkodni fog Izráel. A nagy események legtöbbször alig látható, parányi kezdetből indulnak el. Jézus is ezen a véleményen volt. Mikor elkezdte próféta munkásságát, nem fordult a főpapokhoz, sem a nép vezetőihez, az írástudókhoz, hanem az egyszerű emberekhez. Elmondta nekik azt, hogy milyen fontos dolog vizet adni a szomjazónak, ételt adni az éhezőnek, meglátogatni a beteget, felruházni a mezítelent és befogadni az idegent. Valamennyi igen jelentéktelennek látszó cselekedet. Jézus szemében azonban az önzetlen szeretetnek ezek a parányi tettei lesznek a nagy események létrehozói.

Betlehem a keresztény emberek számára - s így a mi számunkra is - a reménység városa. Hosszú éveken keresztül a tudomány és technika "csodáitól" vártuk a megváltást, reméltük a jobb és igazabb világ eljövételét. Azt hittük, hogy a tudomány felfedezései és a technika fejlődése maradéktalanul jobbá és szebbé teszik az emberiség életét, s elhozzák az örök béke és boldogság világát. Tévedtünk. Milyen világos ma már - ebben az ellentétektől darabolt, igazságtalanságoktól megcsúfolt és háborúktól megkínzott világban -, hogy nagyszerű találmányaink nem tudnak megváltani. Az igazi változások az apró, talán jelentéktelennek tűnő emberi kapcsolatok megújulásával kezdődnek. Betlehem épp arra emlékeztet, hogy ezeknek a változásoknak itt kell elkezdődniük a mi szívünkben, a mi otthonunkban, a mi embertársainkkal való - lélektől lélekig terjedő - találkozásainkban. Az önzetlen szeretet jeleit várja tőlünk az Isten, hogy az adventi út és várároszás végén "eljőjön világosságunk, mint a hajnalhasadás."

Betlehem a reménység városa azért is, mert ezt a reménységet - jelképesen bár, de - szinte kézzelfogható és praktikus formában jelzi: "Akkor majd a farkas a báránnyal lakik, a párduc a gödölyével hever, a borjú, az oroslán és a hízott marha együtt lesznek, és egy kisfiú terelgeti őket. A tehén a medvével legel, fiaik együtt heverésznek, az oroslán pedig szalmát eszik, mint a marha. A kised a viperalyuknál játszadozik, és az alig elválasztott gyermek a mérgeskígyó fajtára felé nyújtja kezét. Nem árt, és nem pusztít szent hegyemen senki, mert tele lesz a föld az Úr ismeretével, ahogyan a tengert víz borítja." (Ézs 11, 6-9). Ézsaiás gyönyörű próféciája nem délibáb, nem is valamiféle szentimentális látomás. Olyan jövőnek a megpillantása, amelyben az emberek békességben,

rendben és biztonságban élnek; nem árt és nem pusztít senki, mert tele lesz a föld az Isten ismeretével. Mikeás próféta még azt is megmondja, hogy ennek a klasszikus reménységnek melyek a feltételei: "Ember, megmondta neked, hogy mi a jó, és hogy mit kíván tőled az Úr! Azt, hogy élj törvény szerint, törekedj szeretetre, és légy alázatos Isteneddel szemben."

A Betlehemben megszülető Jézus nem ígérte soha, hogy az életünk könnyű lesz, minden veszteségtől és fájdalomtól mentes. Azt sem mondta, hogy nem lesz részünk feszültségekben, megpróbáló helyzetekben és küzdelmekben, mint ahogyan azt sem mondta soha, hogy halálával megvált, mi üljünk csak nyugodtan, ölbetett kezekkel, de hirdette az Isten országát, ami láthatóvá lesz mindenütt, ahol az emberek feltételek nélkül alávetik magukat Isten akaratának: "Nem mindenki megy be a mennyek országába, aki ezt mondja nekem: Uram, Uram, hanem csak az, aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát." (Mt 7, 21). Jézus tudtukra adta azt is, hogy az igazságtalanság és jogtalanság nem természetes velejárói az életnek. Állította - és minden korok embere elé élte -, hogy a reményt és cselekedeteit soha nem szabad feladni, mert a jóság és szeretet végül is mindig győzedelmeskedik a gonoszság és gyűlölet felett. Mindezekből azt is megértjük, hogy a legnagyobb baj akkor leselkedik ránk, midőn lemondóan elveszítjük a reményt és feladjuk cselekedeteit.

Az adventi várakozás és készülődés hangulatában élve, mi is szent meggyőződéssel hisszük és valljuk, hogy: "A reménység az a valami, amire mindnyájunknak szükségünk van az élethez. Mert ki tudna remény nélkül élni? Kilátás nélkül, bizalom nélkül, anélkül a lehetőség nélkül, hogy minden másként és jobban lesz? Hogy jön valami, és pedig valami lényeges és jelentős?" (Hannelore Frank). Mi nem tudhatjuk ugyan, hogy mit hoz a jövő, de abban biztosak lehetünk mégis, hogy kit hoz. Ha megőrizzük a reményt és cselekedjük cselekedeteit ebben a világban, akkor a minden adventi várakozásainkat és készülődéseinket beteljesítő karácsonyokban újra megszületik és szembe jön velünk Jézus. És akkor megtapasztaljuk, hogy nem volt hiábavaló a mi adventi reménységünk, s eljött várva várt világosságunk is, mint a hajnalhasadás, hogy újra betöltse szívünket és világunkat jósággal, szeretettel és békességgel. Ámen.

AZ EGY TALENTUMOS EMBER

Mt 25, 14-29

Akár első hallásra is nyilvánvaló: a példázatbeli úr ismeri szolgálait. Tudja, hogy mennyit bízhat rájuk. Ez már magában véve is figyelemre méltó és sokatmondó... A két első szolga hasonlít egymáshoz. Amennyit kaptak, annyit keresnek is hozzá. Azonos szavakkal hozzák a nyereséget és ugyanazokkal a szavakkal dicsérik meg őket. A harmadiktól pedig - meglepetésünkre - mindezt elvesznek.

Hogyan értelmezzük ezt a példázatot? - A kereszténység azt tanítja, hogy Isten mindig azoknak a pártján áll, akiknek kevesük van, akik szegények. Most pedig azt olvastuk, hogy akinek a legkevesebbje van, át kell hogy